

teuren' van de participanten bij elkaar houden. En bijsturen, steeds maar weer bijsturen door overleg. Dat moet jullie lukken. Nederland heeft toch ook een overlegcultuur?' Gemeenschappelijkheid werkt volgens haar doelmatigheid in de hand. 'Wij, Dennen, hebben de indruk dat Nederlanders met al hun verzuilde verenigingen, elk met een eigen pandje, inefficiënt bezig zijn', zegt Lone Leth Larsen. Om daar een ondeugend lachje aan toe te voegen: 'Dat moet die zuinige Hollanders toch aanspreken...'

Waar blijven de plannen en plannenmakers?

Peter Noordhoek

Peter Noordhoek is als adviseur ingehuurd door het Procesbureau Bibliotheekvernieuwing om de vernieuwingslag in het openbare bibliotheekwerk mee gestalte te geven.

'Dit boek komt niets te vroeg', valt Peter Noordhoek met de deur in huis. 'Het bruist in Nederland van de initiatieven over de leefbaarheid van kleinere kernen. Eigenlijk geldt dat ook voor stadswijken. De seinen staan op groen, iedereen is er mee bezig. Maar nog lang niet alle bibliotheken hebben hun rol door in dit soort processen. Hoewel... het kentert, ten goede.'

Peter Noordhoek, adviseur van het landelijk Projectbureau Brede Bibliotheek, reist stad en land af om de vernieuwingskansen van het bibliotheekwezen in beeld te brengen. Er is zijn opdrachtgever Projectbureau Bibliotheekvernieuwing veel aan gelegen om de kansen van het bibliotheekwezen in het huidige tijdsgewricht optimaal te benutten. Bestuurlijk Nederland is er rijp voor om de leegloop van het platteland te bestrijden met plannen voor de verbetering van de vitaliteit. 'Er zijn potjes met geld genoeg',

De theaterzaal van Borne

zegt Noordhoek, 'maar er is een groot gebrek aan concrete plannen.'

Uiteindelijk zal een nieuwe bibliotheek in zijn nieuwe, geïntegreerde omgeving een plek krijgen. Dat dit in veel gevallen in een multifunctioneel gebouw zal zijn, lijkt Noordhoek wel duidelijk. De vraag is hoe de bibliotheek daarin haar functie kan oppakken. Er zou wel eens een andere taakinvulling nodig zijn. Het gaat in ieder geval om meer dan alleen het delen van een gebouw. Niet alle bibliotheekmedewerkers zijn daar zomaar voor in, is de overtuiging van Noordhoek. 'Jammer, want is het niet de bibliotheek, als meest logische voorziening in een kern, vanwaaruit de nieuwe ideeën kunnen worden opgekweekt? Juist als je de klassieke functie wilt handhaven, zul je verbindingen moeten maken met nieuwe taken.'

Volgens drs. Noordhoek is de provincie Overijssel in bibliotheekvernieu-

wingsland een voorhoedespeler. In andere provincies kom je vreemde blokkades tegen. Schotten tussen beleidsmakers staan letterlijk en figuurlijk de samenwerking in de weg. Dat geldt ook voor bibliotheekbesturen in den lande. 'Sombermansen genoeg, terwijl het toch zo logisch is dat bibliotheken een prominente rol spelen in discussies over leefbaarheid van dorpen en stadswijken. Ze moeten snel hun posities kiezen, want het gaat harder dan gedacht met die versraling. Gelukkig zijn mensen in kleinere kernen er als de kippen bij om aandacht te vragen. De tijd van inventariseren van de echt nodige voorzieningen is aangebroken. Bezuinigingen, gemeentelijke herindelingen, er zijn impulsen genoeg. Bibliotheken zijn er niet alleen om boeken te verstrekken. Realiseer je wel dat de bibliotheek de meest gebruikte voorziening in Nederland is. Waarom zou je die voorsprong prijsgeven?'

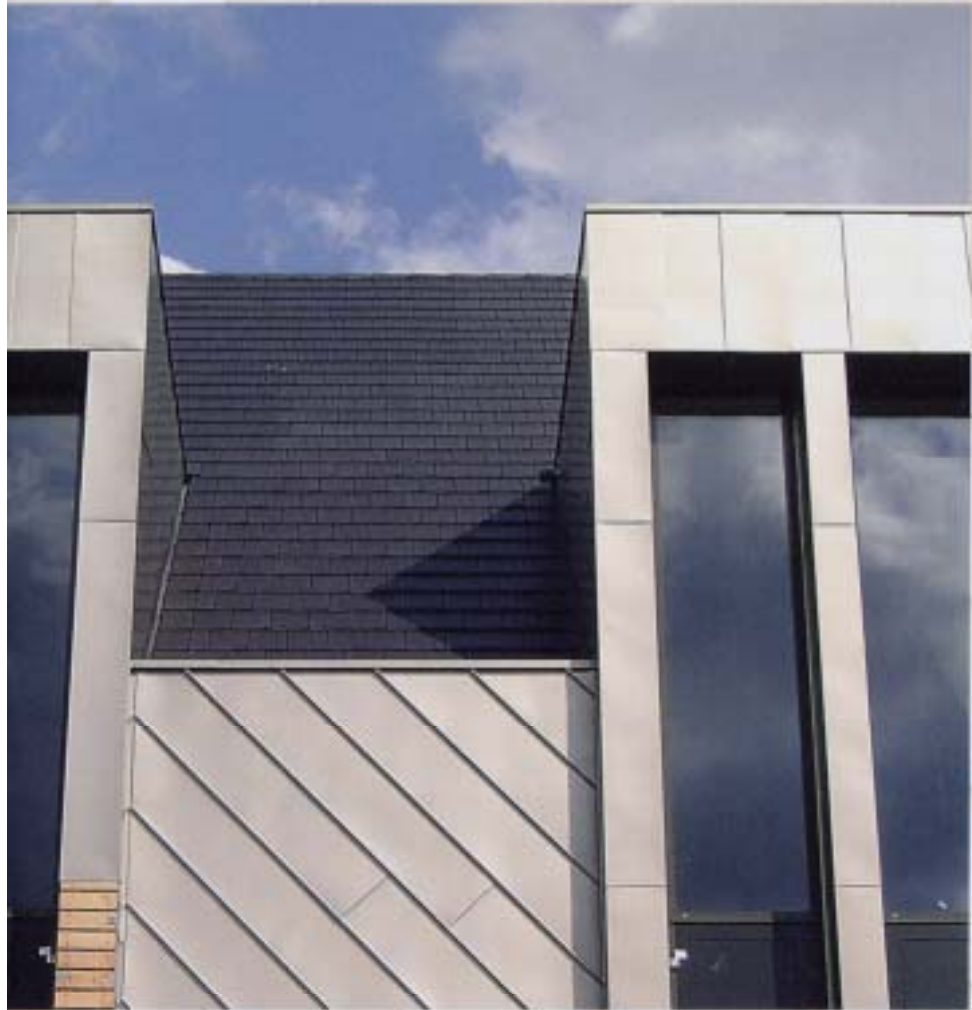
Waardoor kunnen bibliotheken in de vitaliteitslag de boot missen? Peter Noordhoek hoeft niet lang na te denken. Het heeft te maken met de eigen identiteit, die geeft niet iedereen zomaar op. Het gaat ook over competenties over en weer, zeker wanneer er samengewerkt moet worden met nieuwe partners. En, eerlijk is eerlijk, niet iedereen heeft wat nodig is in huis om in dit soort processen volwaardig mee te kunnen doen. En wat ook voor de bibliotheken lastig is: waar plaats je de vrijwilligers van de bibliotheek in een nieuw concept?

Peter Noordhoek toont zich erg begaan met de mensen die het uiteindelijk moeten gaan doen op de werkvloer, het hoofd van de bibliotheek en de medewerkers. 'Goed voor boeken zorgen is niet strijdig met een nieuwe rol in informatieverstrekking, misschien ook wel voor andere instellingen dan alleen de bibliotheek. Maar daar is wel inzet, opleiding en inle-

ving in de positie van de medewerkers nodig. Het gaat over iets meer dan 'we hebben behalve boeken ook dvd's en cd's.' Ik realiseer me dat zo'n slag niet voor iedereen makkelijk is te maken.'

De bibliotheekvernieuwer Noordhoek heeft zich ook verdiept in de hindernissen die zichtbaar worden wanneer is vastgesteld dat voorzieningen alleen te redden zijn door samenwerking. Het gaat dan niet alleen om de accommodatie, maar ook om het proces. 'Vaak is het zoeken naar de "probleemeigenaar". Wie van de kwartiermakers neemt het voortouw? Bijna altijd ligt het voor de hand dat het bibliotheekhoofd, of zijn bestuur, dat opakt. Zij staan midden in een gemeenschap, zij weten wat er leeft, kennen de mensen en begrijpen hoe dingen lopen. Dat is belangrijk, want nieuwe initiatieven moeten wortelen in de samenleving. Ik realiseer me overigens goed dat ik van bibliotheekmanagers

vraag om maatschappelijk ondernemers te worden.'

Om al die potentiële initiatiefnemers een hart onder de riem te steken, voegt Noordhoek er aan toe: 'Niet te bescheiden hè. Bibliotheken zijn bijna onomstreden publieksvoorzieningen. Alleen scholen zijn misschien nog iets vanzelfsprekender. Niemand zal tegenpreken dat bibliotheken informatieverstrekkers zijn aan in ieder geval "de zwakkeren in de samenleving."'

Ook als subsidieontvangers worden ze steeds uit de wind gehouden. Zowel voor de politiek als het publiek heeft de bibliotheek een hoge aai-baarheidsfactor. Ik zeg dat ook omdat ik vaststel dat te veel bibliotheken in een identiteitscrisis verzeild raken. Je moet ze overtuigen van hun relevantie in de toekomst. Ze zullen aanpassings- vermogen moeten tonen. Keuzes maken. Literatuur aanbieden of grotelet- terboeken, geschreven tekst of digita- le connecties. Te veel bibliotheekma-

nagers voelen zich Calimero. Volkomen ten onrechte overigens.'

Het staat voor Noordhoek vast dat provincies in dit proces een absolute sleutelrol spelen. 'Provincies laten ook echt zien dat ze hun taak serieus op- vatten, Overijssel niet in het minst. Maar de rol van de provincies is voor- al een ondersteunende. De gemeenten zullen, meer dan voorheen, zelf een vi- sie op het bibliotheekwerk moeten ontwikkelen.

Als we kijken naar het aantal vra- gen dat we krijgen, zal dat lang niet meevallen voor veel gemeenten, be- zuinigingen of niet. Dit is niet alleen een klus voor de bestuurder of ambte- naar die toevallig de bibliotheek in zijn portefeuille heeft. Er moet over die bibliotheekfunctie, tot over de be- leidsgrenzen heen, worden nagedacht. De provincie heeft daarin een prachti- ge, stimulerende rol.'

PROJECT MET FINANCIËLE STEUN
VAN DE EUROPESE UNIE

Vredelijk gemaakt door:

Overijssel